

**Grunddataprogrammet under den fællesoffentlige
digitaliseringsstrategi 2011-2015**

**Rapport om standard og governance for
danske myndigheders håndtering af
udenlandske adresser**

Version: 1.1a

Status: Godkendt

Oprettet: 08-10-2013

Rettet: 14-11-2013

Dokument historie

Version	Dato	Beskrivelse	Initialer
0.1	08-10-2013	Dokumentet oprettet	HTE-S&D
0.5	11-10-2013	Første udkast	MLI-MBBL
0.9	14-10-2013	Redigeret og suppleret til review i projektgruppe	MLI-MBBL
1.0	15-10-2013	Færdig rapport til Grunddatabestyrelsen	MLI-MBBL
1.1	13-11-2013	Godkendt af Grunddatabestyrelsen, titel ændret	MLI-MBBL

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING	3
1.1 Baggrund	3
1.2 Om dette dokument	3
2. PROCES	4
2.1 Opgavebeskrivelse	4
2.2 Organisering	4
2.3 Tidsplan.....	4
2.4 Deltagende myndigheder	4
2.5 Produkter	5
3. RESULTATER – TEKNISK STANDARD	6
3.1 Formål og scope.....	6
3.2 Rendering, anvendelse til post	7
3.3 Anvendelse og implementering	7
3.4 Kompabilitet med andre standarder	7
3.4.1 ISO 19160-1 Addressing (Global).....	7
3.4.2 P14000 (EU)	7
3.4.3 INSPIRE Adresses (EU)	8
3.4.4 ISA Core Vocabularies (EU).....	8
3.5 Anvendelse af ”Modelregler for grunddata”	8
3.6 Forandringen	8
4. RESULTATER – GOVERNANCE	10
4.1 Tidsperspektiv	10
4.2 Myndighed ansvarlig for standarden	11
4.3 Interessentgruppe.....	11
4.4 Øvrige myndigheder og parter.....	11
4.5 Markedsføring og implementering	11

1. Indledning

1.1 Baggrund

Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter (MBBL) gennemførte i foråret 2013, i samarbejde med Erhvervsstyrelsen (ERST), en analyse af danske myndigheders behandling af udenlandske adresser¹.

Analysen viste, at en række offentlige myndigheder som led i deres opgavevaretagelse håndterer udenlandske adresser af et betydeligt omfang, og at der er et væsentligt forbedringspotentiale.

Analysen anbefalede at den videre afklaringsproces koncentrerede sig om et løsningsscenarium C "Fælles addresseservice (udland)", som var baseret på konceptet om at udenlandske adresser bør håndteres som fælles grunddata – efter samme principper som danske adresser.

Grunddatabestyrelsen besluttede på sit møde den 14. juni at den videre undersøgelse af løsningen skulle indarbejdes i den igangværende analyse af en mere effektiv grundregistrering af personer, jf. delprogram 5. Dette arbejde er iværksat.

På mødet den 12. september traf Grunddatabestyrelsen en supplerende beslutning om, at MBBL i samarbejde med ERST skulle udforme forslag til en fælles standard for udveksling og lagring af udenlandske adresser, som offentlige myndigheder kan benytte sig af, indtil den mere omfattende, fælles løsning eventuelt realiseres.

1.2 Om dette dokument

Nærværende rapport beskriver processen og overvejelserne i forbindelse med det forslag til teknisk standard med tilhørende governance som MBBL og ERST har udarbejdet med input fra en række andre offentlige myndigheder.

Den tekniske del af standarden er beskrevet i det tilhørende dokument "Standard for danske myndigheders udveksling og lagring af udenlandske adresser".

¹ "Analyse af danske myndigheders brug af adresser i udlandet" samt "Overblik over danske myndigheders brug af adresser i udlandet – interviewrapport", begge MBBL 29. maj 2013

2. Proces

2.1 Opgavebeskrivelse

Udgangspunktet for opgaven har været MBBL's notat af 25. august 2013 "Standard for danske myndigheders udveksling og lagring af udenlandske adresser" som blev tiltrådt af Grunddata-bestyrelsen den 12. september 2013.

Notatet beskriver den forretningsmæssige begrundelse og formålet med opgaven samt tidsplan, organisering og de ønskede leverancer.

2.2 Organisering

Opgaven har organisatorisk været forankret som en selvstændig projektgruppe i Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter (MBBL).

Morten Lind (MBBL) har været projektleder. Herudover har Finn Jordal (MBBL) og Lone Kai Hansen fra Erhvervsstyrelsen (ERST) deltaget i projektgruppen.

Strand & Donslund har været konsulent på opgaven, med Helle Torp Eklund som opgaveansvarlig. I forbindelse med undersøgelse af kommercielle services har Henrik Liliendahl Sørensen fra iDQ ydet projektgruppen faglig bistand.

2.3 Tidsplan

Opgaven er udført i perioden fra den 30. august til den 15. oktober.

Der har været afholdt to workshops for deltagende myndigheder den 19. september og den 1. oktober samt fem møder i projektgruppen.

2.4 Deltagende myndigheder

I de to workshops deltog følgende personer og myndigheder:

- Aleksander Bjerrum, Digitaliseringsstyrelsen
- Jeanne Olsen, CPR-kontoret
- Claus Rønne Jensen og Karen Jensen, SKAT
- Lone Kai Hansen, Erhvervsstyrelsen
- Lotte Sørensen og Jessie Kochendorff, ATP
- Birgitte Yde, Udbetaling Danmark
- Henrik Gabel og Lisbet Martensen Rasmussen, Social-, Børne- og Integrationsministeriet
- Niels Nissen, Arbejdstilsynet
- Anne-Mette Skou, Region Hovedstaden
- Morten Lind og Finn Jordal, MBBL
- Helle Torp Eklund, Strand & Donslund

Hovedparten af deltagerne havde tillige deltaget i analysearbejdet i foråret 2013.

Projektgruppen har herudover modtaget værdifulde informationer og anbefalinger fra:

- Maria Kossmann, Post Danmark

Følgende myndigheder var inviteret, men kunne ikke deltage:

- Pensionsstyrelsen
- KL
- KOMBIT
- Udenrigsministeriet
- Social- og Integrationsministeriet
- Justitsministeriet
- Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Sidstnævnte har dog bidraget med input til arbejdet.

2.5 Produkter

Projektgruppen har bearbejdet myndighedernes input fra de to workshops, gennemgået relevante internationale standarder og kortlagt en række kommercielle tjenester på området.

På basis heraf, og på basis af forårets analyse af området, har projektgruppen produceret de to dokumenter:

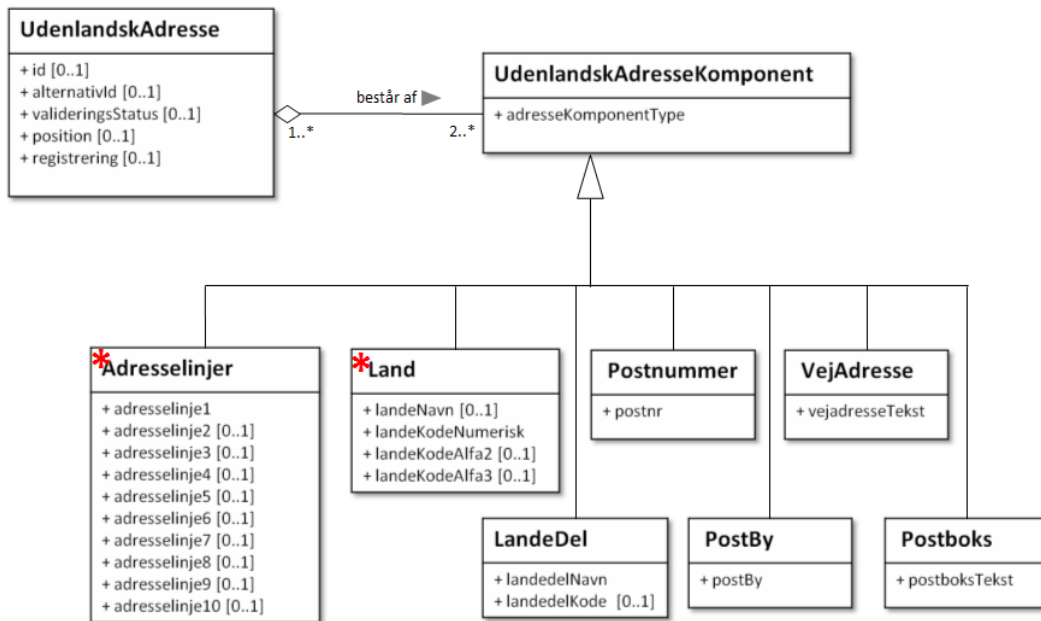
- Teknisk standard for danske myndigheders udveksling og lagring af udenlandske adresser (18 sider)
- Rapport om standard og governance for danske myndigheders håndtering af udenlandske adresser (nærværende rapport, 11 sider)

Et første udkast til den tekniske standard har været sendt til review hos de deltagende myndigheder. Kommentarerne herfra er indarbejdet.

3. Resultater – Teknisk standard

Projektgruppens forslag til teknisk standard for danske myndigheders udveksling og lagring af udenlandske adresser er beskrevet i et særskilt dokument.

I det følgende beskrives hovedtrækkene i den foreslåede standard.

Figur 1: Informationsmodel for udenlandske adresser

3.1 Formål og scope

En række danske myndigheder håndterer, som led i deres opgavevaretagelse, udenlandske adresser af et betydeligt omfang – ofte i en størrelsesorden svarende til ca. 100.000 om året. Flere af de berørte myndigheder vurderer, at en god håndtering af udenlandske adresser har stor betydning for opgaveløsningen og, at der er et væsentligt forbedringspotentiale.

Den udenlandske adresse kan referere til en person som er bosiddende i udlandet, til en udenlandsk virksomhed, til en ejendom der er beliggende i udlandet eller til en udenlandsk myndighed.

Den foreslåede standard skal understøtte:

- danske myndigheders udveksling og lagring af udenlandske adresser i egne it-systemer og udveksling af data med andre danske myndigheder,
- danske myndigheders kommunikation direkte med de berørte virksomheder eller borgere i udlandet, herunder pr. brev, samt
- danske myndigheders kommunikation med myndigheder i andre lande om adressen på personer, virksomheder eller ejendomme.

Standarden vedrører ikke:

- opsamling af adresseoplysninger f.eks. via digitale blanketter eller andre brugergrænseflader,
- navn eller anden identifikation af den person, virksomhed eller ejendom, som er knyttet til adressen eller associationen til denne,
- digitale adresser, herunder email, websteder, telefon og lignende

Den foreslåede standard er udformet ud fra en overordnet afbalancering af de mest nødvendige behov som er lette at implementere, overfor mere ambitiøse krav som kan understøtte bedre datakvalitet og validering.

3.2 Rendering, anvendelse til post

Da den foreslåede standard jf. ovenstående skal understøtte kommunikation med den pågældende borger eller virksomhed pr. post, skal standarden kunne håndtere adressen i "renderet" form dvs. formatteret sådan som den fx skal præsenteres på et brev.

En sådan implicit rendering implementeres i standarden ved hjælp af 1-10 ordnede adresselinjer, hvori den myndighed der er kilde til adressen kan placere adressen i klarskrift, sådan som den bør præsenteres på brevet, inklusive landenavn på nederste linje.

Standarden indeholder herudover ingen eksplicite renderingsregler, fx i form af instrukser om hvordan de øvrige adressekomponenter skal præsenteres i forhold til hinanden.

3.3 Anvendelse og implementering

Den foreslåede standard udgør en anbefaling til danske myndigheder om hvordan de kan udveksle og lagre udenlandske adresser.

To eller flere myndigheder kan til en konkret forvaltningsopgave aftale en konkret anvendelse eller "udfyldning" af standarden.

Myndighederne kan eksempelvis aftale at elementer, som i standarden er optionelle, i stedet gøres obligatoriske, at der tilføjes yderligere dataelementer, eller at bestemte elementer skal benyttes på en særlig måde, fx at adresselinjerne højst må have et bestemt antal tegn.

3.4 Kompabilitet med andre standarder

Den foreslåede standard er udarbejdet under hensyn til en række andre standarder som berører danske myndigheder:

3.4.1 ISO 19160-1 Addressing (Global)

Den internationale standardiseringsorganisation (ISO) har udformet et forslag til standarden "19160-1 Addressing – Conceptual Model". Forslaget angiver en global, generisk model for adressedata. Forslaget har pt. status af "Committee Draft" (CD) og forventes vedtaget som "International Standard" (IS) medio 2015. MBBL deltager i komitéarbejdet.

Med udgangspunkt i den foreløbige CD er den her foreslåede standard udformet som en konkret implementering (profil) af ISO 19160-1

3.4.2 P14000 (EU)

Administrative Commission for the coordination of Social Security Systems har udarbejdet Regulation (EC) No 987/2009 (P14000 - Change in personal circumstances), der bl.a. indeholder et standardformat for en adresse. Socialministeriet har bl.a. deltaget i arbejdet.

P14000 formatet er kompatibelt med den her foreslåede standard.

3.4.3 INSPIRE Adresses (EU)

EU's Inspire-direktiv (2007/2/EF af 14. marts 2007) indeholder bindende regler om at medlemsstaterne skal stille deres adressedata til rådighed på en form som er defineret i forordningen herom. MBBL har deltaget i udviklingen af standarden.

Europæiske adressedata som stilles til rådighed af en medlemsstat via Inspire, vil kunne konverteres til den her foreslåede standard.

3.4.4 ISA Core Vocabularies (EU)

EU-programet for "Interoperability Solutions for European Public Administrations" (ISA) har udarbejdet en "Core Location Vocabulary", der bl.a. indeholder et standard adresseformat. MBBL har deltaget i udviklingen af standarden.

Europæiske adressedata som stilles til rådighed på ISA's format vil kunne konverteres til den her foreslåede standard.

3.5 Anvendelse af "Modelregler for grunddata"

Udenlandske adresser er ikke udpeget som grunddata.

Den foreslåede standard er imidlertid alligevel udarbejdet på basis af "Modelregler for grunddata, version 1.0.0 - udkast". Standarden følger således de "generelle modelregler" som findes i dokumentets kapitel 5.

Det er derimod ikke muligt på nuværende tidspunkt at anvende modelreglernes "generelle egenskaber" som findes i dokumentets kapitel 6, på udenlandske adresser. Disse egenskaber er derfor kun i et begrænset omfang medtaget i standarden - som optionelle elementer.

Årsagen hertil er, at modelreglernes "generelle egenskaber" er baseret på den forudsætning, at en domæneansvarlige myndighed (dataejer) har kontrol over autenticitet, identifikation og livscyklus for hver enkelt forekomst af et dataobjekt². I den nuværende situation er der selvsagt ingen dansk myndighed som kan påtage sig dén rolle for udenlandske adresser.

3.6 Forandringen

I forhold til situationen i dag er de vigtigste forandringer som standarden tilbyder følgende:

- Standarden indeholder flere adresselinjer som hver for sig ikke har en maksimal længde i stedet for i dag, hvor antallet og længden af adresselinjer er en alvorlig begrænsning
- Standarden tilføjer en obligatorisk fælles landekode til hver adresse³, således at oplysningen om land altid optræder på en struktureret, maskinlæsbar form.

² Eksempel: For at sætte de obligatoriske fælles egenskaber "status" og "virkningstid" på en sydkoreansk adresse skal en domæneansvarlig som kan angive adressens status og gyldighedsperiode (fra/til tid) i "den virkelige verden" dvs. på gaden i Sydkorea.

³ Forslaget til standard anvender kodesættet fra ISO 3166-1, dvs. hvor et land identificeres med et heltal, en to- og en trebogsstavs-kombination samt landets navn.

- Standarden giver mulighed for at de mest gængse adressekomponenter (fx postnummer) kan udveksles for sig, hvilket giver bedre mulighed for at validere data og kontrollerer for dubletter
- Standarden giver mulighed for at angive en valideringsstatus på hver adresse, dvs. en oplysning om adressen er ukendt, ufuldstændig, bekræftet af en myndighed mv.
- Standarden giver mulighed for at angive registreringstid, dvs. hvornår en bestemt version af adressen er registreret i myndighedens it-system
- Standarden giver mulighed for at udveksle og lagre den geografiske position af hver adresse, angivet med koordinater i et geografiske referencesystem
- Standarden giver mulighed for at medtage en eventuel autoritativ identifikation af den enkelte adresse, dvs. en unik identifikation fastsat af den nationale adressemyndighed
- Standarden kan håndtere adresser på Grønland og på Færøerne

4. Resultater – Governance

En standard skal være organisatorisk forankret.

Når standarden skal implementeres opstår der eksempelvis behov for at fortolke og forstå standarden eller for at ændre og opdatere standarden når en uhensigtsmæssighed eller mangel opdages. Når internationale standarder besluttet eller ændres kan der ligeledes opstå behov for at revidere den lokale standard.

I det følgende beskrives projektgruppens forslag og anbefalinger til hvordan standarden for danske myndigheders udveksling og lagring af udenlandske adresser skal forankres og administreres.

4.1 Tidsperspektiv

Projektgruppen anbefaler at governance for standarden besluttet med virkning frem til 31. december 2014, idet det forudsættes at der inden 4. kvartal 2014 kan træffes beslutning om en eventuel reliasering af en mere ambitiøs model for håndtering af udenlandske adresser.

Standard for udveksling og lagring af udenlandske adresser	Myndighedsansvar	Interessentgruppe	Øvrige myndigheder
1. Vedligeholde og udstille UML-model og feature-katalog samt ISO landekoder (3166-1)	Har ansvaret for og er udførende	Input til	
2. Markedsføring, vejledning og support samt opsamling af ændringsønsker	Har ansvaret for og er udførende	Input til	Input til
3. Vurdering og bearbejdning af forslag inkl. eventuel høring	Har ansvaret for og er udførende	Rådgiver, anbefaler	
4. Beslutte ændringer publicere og informere om ændringen	Har ansvaret for og er udførende	Rådgiver, anbefaler	
5. Opfølgning på områdets udvikling dvs. lovgivning, trends og international udvikling	Har ansvaret for og er udførende	Input til	Input til

Figur 2: Opgaver og roller i forbindelse med governance for standarden

4.2 Myndighed ansvarlig for standarden

Projektgruppen anbefaler at standarden forankres organisatorisk og administrativt enten i

- Digitaliseringsstyrelsen (Grunddatasekretariatet), således at standarden kan håndteres som en del af grunddataområdets fælles datamodel, eller i
- Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, (Ejendomsdata), således at standarden kan håndteres som en del af MBBL's myndighedsopgave for de danske adresser

Det anbefales, at der under den myndighed som skal være ansvarlig for standarden, etableres en "sekretariatsfunktion" som skal varetage de opgaver, der er beskrevet på Figur 2 ovenfor.

Den grundlæggende driftsopgave vil være at vedligeholde og udstille UML-model og feature-katalog, samt at sikre at ISO's landekoder mm. fra ISO 3166-1 udstilles på en passende måde.

4.3 Interessentgruppe

Projektgruppen anbefaler at der etableres en interessentgruppe bestående af myndigheder som har en særlig stor interesse i standarden og som den ansvarlige myndighed kan konsultere i forbindelse med vurdering af ændringsønsker o.l.

Interessentgruppen kunne eksempelvis bestå af:

- MBBL
- Digitaliseringsstyrelsen
- CPR-kontoret
- Erhvervsstyrelsen
- SKAT
- ATP, Udbetaling Danmark, Pensionsstyrelsen
- KL
- Danske Regioner

4.4 Øvrige myndigheder og parter

Projektgruppen anbefaler at øvrige myndigheder og parter, herunder private virksomheder vejledes i standardens anvendelse og at den ansvarlige myndighed opsamler eventuelle ændringsønsker og ideer fra disse.

4.5 Markedsføring og implementering

Projektgruppen anbefaler at der umiddelbart efter standardens godkendelse iværksættes en særskilt markedsføring og vejledning i hvorfor og hvordan standarden kan tages i brug, evt. i form af en visuel "køgebog" e.l.

For at sikre gevinstrealiseringen bør markedsføring og vejledning tilbydes proaktivt og evt. således at interesserede myndigheder kan få "on-site" bistand til at forstå og vurdere hvor standarden passer ind i myndighedens opgave- og systemportefølje.